

I. La llegenda del Regne Eteri

—Conten que, més enllà de les Muntanyes de Gel, més enllà de la Ciutat de Cristall, en un palau tan bell que enlluerna, tan gran que les torres més altes freguen els núvols i tan delicat que sembla creat amb gotes de pluja, hi viu una Emperadriu. Diuen que l'Emperadriu és tan bella que ningú no pot mirar-li el rostre sense perdre la raó; també diuen que és immortal, i que fa milers d'anys que resideix en el seu palau, en el Regne Eteri, un lloc meravellós i ple de misteri que acull tothom qui sigui prou valent per aventurar-s'hi. Allà, en el palau de l'Emperadriu, no existeix el sofriment, ni es passa fred, i tampoc no fa falta menjar, perquè no es passa mai gana...

Aquell fou el primer cop que Bipa sentí parlar del Regne Eteri i de la seva Emperadriu. Llavors tenia set anys. Aquella nit, aliens a la violenta tempesta de neu que sacsejava la llar de la Nuba, nou nens escoltaven el conte amb molta atenció. Fascinats, contemplaven la dona amb la boca de pam i els ulls brillants.

Tots, tret d'un.

La Bipa mirava a l'un costat i a l'altre, visiblement incòmoda. La Nuba va sospirar silenciosament. Li era molt

difícil atrapar aquella nena a la xarxa que teixia la màgia de les paraules.

–Què et passa, Bipa? –li va preguntar, amable–. No t’agrada el conte?

La Bipa va dubtar un instant, però finalment va confessar:

–No gaire –va detectar les mirades, estranyades i hostils, dels altres nens. Però ja que havia començat, no va aturar-se:– És un conte absurd. Aquest palau de l’Emperadriu no existeix, és tot mentida. –La Bipa hauria d’haver captat, aleshores, la brillantor trista dels ulls de la Nuba, hauria d’haver fet cas als murmuris dels altres nens, però va continuar parlant sense ser conscient de la crueltat de les seves paraules–. Ningú no pot viure per sempre, ni tan sols aquesta Emperadriu. I com es pot tornar boja la gent si la mira? Per molt bonica que sigui, ningú no es torna boig només de mirar una altra persona. A més a més, si passes molt de temps sense menjar et mors. Això ho sap tothom –va concloure, amb un cert to de retret, com acusant-la de mentir als nens, o de considerar-los tan estúpids com per fer-los creure aquestes bestieses.

La Nuba no va respondre. Només la continuà mirant, i la Bipa va començar a intuir que les seves paraules l’havien ferit, encara que no podia entendre per què.

–Només és un conte, Bipa –va intervenir una de les nenes més grans.

–Doncs és un conte molt babau, una pèrdua de temps –va replicar ella, molesta pel to burleta i autosuficient de la

mena-. De què ens serveix que ens expliquin contes sobre coses que no existeixen?

-Tu dius que no existeixen -va intervenir de sobte una veu desafiant-. Com ho saps? Algun cop has travessat les Muntanyes de Gel?

La Bipa va girar-se cap al nen que acabava de parlar; el coneixia, perquè a les Coves tothom es coneixia, però no l'havia tractat gaire. S'anomenava Aer, i era l'únic fill de la Nuba.

L'Aer... Tot en ell era estrany, des del seu nom fins als ulls, més clars que els de qualsevol altra persona que la Bipa coneixés. A diferència d'ella i dels altres nens, l'Aer era més aviat prim, parlava poc i, a més, es fixava molt en tot. Constantment desapareixia i apareixia en els moments més inesperats. Parava atenció a coses sense importància i alhora semblava menysprear les més quotidianes, el més evident, allò en què tota persona assenyada hauria d'invertir el seu temps.

Potser per aquesta raó, les poques vegades que parlava deia coses estranyes. A la Bipa no li queia bé. A l'altra gent, ni bé ni malament.

-Sé el que veig -va replicar ella-. És veritat que no conec el que hi ha més enllà de les Muntanyes de Gel, però, per a què vull saber-ho? No hi aniré mai fins allà. Què m'importa a mi, l'Emperadriu i el seu palau?

-Doncs jo sí que hi aniré -va replicar l'Aer-. Creuaré les Muntanyes de Gel i la Ciutat de Cristall, i veuré l'Emperadriu.

Amb aquesta sorprenent revelació tots es van quedar muts com estàtues, només va sentir-se el dèbil sospir de

la Nuba, que va fondre's amb el so del vent que bramava a l'exterior.

I aleshores va sonar de nou la veu de la Bipa:

–Per què?

L'Aer va mostrar-se desconcertat. Va obrir la boca per respondre, però no se li va ocórrer res d'intel·ligent a dir. Els ulls foscos i francs de la Bipa van clavar-se-li, interrogants.

Els altres nens van començar a murmurar:

–És veritat, per què algú voldria anar a les Muntanyes de Gel?

–I viure en un palau on no es menja mai?

–Si no es menja mai, no cal treballar els horts ni tenir cura del bestiar.

–És veritat! I què fan, doncs, els que viuen amb l'Emperadriu?

–Juguen tot el dia!

–I els més grans també?

–A més –va raonar la Bipa–, si te n'anessis d'aquí, la teva mare es posaria molt trista.

De nou, els nens van emmudir. Tots alhora van tombar-se cap a la Nuba. La dona havia girat el cap i s'havia tapat els ulls perquè no la veiessin plorar, però els rastres de les llàgrimes li apareixien clarament marcats a les galtes.

L'Aer va alçar-se, sense dir ni paraula, i va córrer a la seva falda per consolar-la.

Ningú no va dir res. Encara que no solien parlar-ne, perquè no valia la pena ni li serviria de res a la pobra Nuba, tothom, fins i tot les criatures com la Bipa, sabien que fa

temps el pare de l'Aer havia marxat de les Coves i no havia tornat mai més.

Se suposava que havia mort a les Muntanyes de Gel.

Aquesta era una altra de les coses que la Bipa sabia, perquè els nens de les Coves ho aprenien de ben petits: lluny de les càlides llars de la seva gent, lluny dels túnels i dels focs acollidors, el món era fred i hostil.

Tothom qui s'allunyava de les Coves es moria congelat de seguida.

Per què algú, i a sobre un nen com l'Aer, voldria abandonar l'únic lloc segur i acollidor que coneixien? A les Coves hi havia menjar, abric i calidesa. En opinió de la Bipa, i de la majoria de gent, ni totes les meravelles del palau d'aquella Emperadriu de llegenda no podien competir amb això.

—No val la pena pensar-hi —va dir la Bipa a l'Aer en veu baixa—. Res del que puguis trobar allà a fora pot ser millor que el que deixes enrere.

I va dirigir una mirada significativa a la Nuba.

L'Aer va serrar les dents i va optar per callar.

Tampoc els altres van afegir res. Les reflexives paraules de la Bipa els havien deixat sense ganes de parlar ni d'escoltar més contes.

Una de les nenes més grans va aixecar-se per servir una infusió calenta a la Nuba. Un altre nen li va dur una manta.

En un món com el seu, una manta i una tassa de beguda calenta suposaven un consol millor que les paraules. Però consolar la Nuba resultava difícil. La Nuba era fràgil i

melancòlica i, encara que s'esforcés per mostrar el tarannà pràctic i decidit que caracteritzava totes les dones de les Coves, sovint la sorprenien observant l'horitzó amb una brillantor de nostàlgia a la mirada.

Malgrat la seva debilitat i la tendència a fantasiejar, la Nuba era càlida i dolça, i tothom se l'estimava. La cuidaven com si fos una nena més, o una velleta que no pogués valdre's per si sola. Li ho consentien tot, perquè en el fons sabien que no hi havia cap palau, no existia cap Emperadriu, i el pare de l'Aer no tornaria mai més. I ell havia estat un jove tan extraordinari que, des del mateix moment que els seus ulls, clars i brillants com un cristall de neu, s'havien creuat amb els d'ella, anys enrere, l'havien condemnada a no poder estimar mai més cap altre home.

Els nens no estaven al cas de tot això. Eren massa petits per haver assistit a la breu però intensa relació que tots dos havien compartit, i de la qual ja només quedava un nen estrany i inquiet i un cúmul de records tan fràgils i inabastables com el palau de cristall d'aquella mítica Emperadriu.

Els nens només tenien clar que s'havia de tenir cura de la Nuba perquè estava sola, que se l'havia de mimar perquè estava trista. I que això es devia al fet que el pare de l'Aer no tornaria més.

Qui millor ho entenia era, precisament la Bipa. També la seva família es componia únicament de dos membres. La seva mare havia mort en donar-la a llum, i el seu pare, encara que vivia aparentment tranquil i satisfet amb si mateix i amb la seva vida, a vegades, quan creia que la Bipa no se n'adonava, mostrava aquella brillantor nostàlgica a

la mirada, la mateixa que tan sovint il·luminava els ulls cansats de la Nuba.

Per tot això, la Bipa era extraordinàriament madura per la seva edat. Els nens de les Coves eren, en realitat, assenyats i responsables molt aviat (probablement excepte l'Aer). Però quant a pragmatisme i sentit comú, sens dubte la Bipa els guanyava a tots. Potser perquè havia de fer de mare i de filla a la vegada, o simplement perquè el seu pare sempre l'havia tractada com una persona adulta.

El que sí que quedava clar era que aquella maduresa prematura encara no l'havia ensenyat a tenir tacte o un mínim d'empatia: deia les coses tal i com les pensava sense aturar-se a considerar les conseqüències.

—Ja està, ja està —va somriure la Nuba, embolcallant-se amb la manta i donant un cop d'ull a les nou carones preocupades—. Necessitava desfogar-me. Oblidem-nos del conte, d'acord? Podem fer una altra cosa —va afegir, mirant l'Aer de reüll.

El nen havia desviat la mirada, melangiós.

Es podria haver pres les històries de la seva mare com ho feien la resta de persones de les Coves: bells i emocionants contes infantils per entretenir els nens, però sense cap base real.

Però ell no ho feia, en primer lloc, perquè la seva mare sí que creia en l'Emperadriu, el seu palau, i en un regne llegendari més enllà de les Muntanyes de Gel. En segon lloc, perquè aquelles històries les hi havia ensenyat el seu pare. I en tercer lloc, perquè acceptar que no hi havia res

més enllà, suposava donar-lo per mort. I, ja que la seva mare no ho feia, a l'Aer li era impossible deixar de creure que un dia el seu pare tornaria, o fins i tot, que els estava esperant en el palau de l'Emperadriu.

La seva mare, però, no tindria mai prou valor per abandonar les Coves. Seria capaç, ell, de marxar i deixar-la sola?

«Res del que puguis trobar allà a fora...»

De sobte van sonar uns cops a la porta.

Els nens, que havien estat ordenant l'habitació fent un sarau considerable, tot intentant ajudar la Nuba, van callar i pararen atenció.

Va sentir-se una veu des de fora:

–Nuba? Nens?

–És el meu pare! –va exclamar un d'ells.

–La tempesta ja deu haver amainat –va dir la Nuba, amb un sospir–. És hora que torneu a casa.

Un a un, els pares van arribar a la llar de la Nuba per recollir els seus fills.

El darrer va ser en Topo, el pare de la Bipa.

Sempre era l'últim a arribar. Els nens encara no eren prou perspicaços per veure que en Topo ho feia per poder passar una estona a soles amb la Nuba, però l'Aer sí que se n'havia adonat.

No li feia res. El pare de la Bipa li queia bé –al contrari que la nena–, tot i saber que entre ell i la seva mare no hi hauria mai res.

El cor de la Nuba se l'havia endut l'home que un matí va perdre's entre la cortina de neu i que encara no havia tornat.

En Topo va entrar rebufant, com sempre feia. Va picar l'ullet a la Nuba i als nens.

–Quin fred que fa! Més que ahir, però menys que demà.

La Bipa va riure, i la Nuba li dedicà un càlid somriure. En Topo va acostar-se al foc per escalfar-se les mans, va advertir que crepitava amb poques ganes i hi va tirar més carbó. Les flames van alçar-se molt altes, inundant la casa amb la seva calor.

–Heu aprofitat la tarda? –va preguntar en Topo.

–La mare ens ha explicat un conte –va dir l'Aer amb cert rancor–, però la beneita de la Bipa ho ha espatllat tot.

–Aer! –el va renyar la Nuba.

La Bipa, que havia estat recollint les seves coses i es cordava la capa, a punt per sortir, va aturar-se de cop.

–A qui dius beneita, camallarg?

–A la que fica la pota i parla quan no toca!

–Ah, sí? Doncs jo parlo quan em dóna la gana, perquè ho sàpigues! Però no sóc tan bocamolla com tu, que has hagut de dir a la teva mare que...!

–Silenci! –va esclatar en Topo.

De sobte, la seva expressió afable s'havia esfumat. Va mirar la Bipa amb severitat.

–Ha començat ell! –va protestar la nena–. Tu ho has vist!

–Vull que demanis perdó a la Nuba i a l'Aer, Bipa.

La Bipa va mig cloure els ulls.

–Només si l'Aer ho demana primer.

L'Aer es va tombar cap a la seva mare, però ella no va dir res. Semblava absent; les escenes de tensió, les baralles

i les discussions l'atabalaven i la deixaven en un estat de cert atordiment.

–Bipa, demana perdó –va insistir en Topo, sever.

Ella va mirar l'Aer, iracunda. En altres circumstàncies, potser hauria obeït. De mala gana, però s'hauria disculpat, perquè no li servia de res estar enfadada amb algú, i la Bipa era, per damunt de tot, una nena pragmàtica. Però l'Aer, tan estrany, tan insolent, tan cap de pardals, la treia de polleguera. I tenint en compte que era ell qui se saltava les normes, i feia i deia el que li venia de gust una vegada i una altra, sense que ningú li ho retragués ni el castiguessin mai, doncs no ho va considerar just.

–Només si l'Aer es disculpa primer –va repetir a poc a poc, tossuda.

–Si no demanes perdó, te n'aniràs a dormir sense sopar.

Els budells de la Bipa van protestar en sentir-ho, però ella va serrar les dents i no va cedir. Va clavar els ulls desafiants a l'Aer, i declarà:

–Doncs no soparé. Però crec que l'Aer també s'ha portat malament, i també hauria d'anar-se'n a dormir sense sopar si no demana perdó.

La mà d'en Topo va aferrar-se al braç de la Bipa amb tanta força que li va fer mal.

–Us demano perdó a tots dos en nom de la meva filla –va dir amb una veu greu–. Pel seu mal comportament aquesta nit està castigada sense sopar. Espero que això la faci reflexionar i demà vingui ella mateixa a demanar-vos perdó.

–Topo, no és necessari... –va començar la Nuba, però no va acabar la frase: la mirada de l'home no admetia rèplica.

La Bipa va ser arrossegada de la casa de la Nuba fins a la seva. Abans de sortir, va creuar una última mirada amb l'Aer, i a tots dos se'ls va escapar un bufec d'indignació.

I malgrat que, com de costum, el paisatge estava nevat i feia moltíssim de fred, la Bipa se sentia acalorada i plena d'energia. Es preguntava com era possible que una dona tan dolça com la Nuba tingués un fill tan pallús.

I aquella nit, mentre intentava dormir malgrat el buit del seu estómac, la seva antipatia per l'Aer creixia encara més.

«Aquest nen i jo no ens portarem mai bé», va dir-se. I això era una llàstima, perquè discutir constantment amb algú no servia per a res i a més a més t'esgotava totes les forces.

L'endemà, la Bipa va anar a disculpar-se. Però va aprofitar un moment en què sabia que la Nuba estava sola, per no haver de passar el mal tràngol de demanar perdó també a l'Aer.

«No –va pensar mentre s'allunyava de la llar de la Nuba i s'internava en un altre túnel en direcció als horts, on havia d'ajudar aquell mateix matí–, l'Aer i jo no ens portarem mai bé.»

Malgrat tot, l'hostilitat entre els dos nens no va arribar mai a ser un enfrontament obert. En els anys següents

van ignorar-se mútuament, com a molt es feien llengotes quan es creuaven, o es llançaven befes que no arribaven a cristal·litzar en cap discussió veritable.

El temps va lliscar mandrosament per les vides dels habitants de les Coves.

Com que sempre era hivern, la millor manera que tenien de mesurar el transcurs dels anys era veient créixer els fills.

La Bipa va convertir-se en una noia seriosa, responsable i treballadora. Però també era pragmàtica fins a l'exasperació i solia parlar amb una franquesa descarnada que a vegades era cruel. La temeritat i la despreocupació pròpies de l'adolescència a ella no l'havien afectada. Aparentment, la Bipa s'havia saltat aquella fase i, quan les corbes femenines començaven a arrodonir-li el cos, fort i robust, ella ja es comportava amb la gravetat d'una dona adulta. Les altres noies estaven a l'edat de coquetejar i mirar els nois dissimuladament, i de posar-se vermelles i riure si el noi els tornava la mirada. Estaven a l'edat de somiar despertes i d'imaginar com seria el seu futur; de contemplar-se en les gelades aigües del riu i veure's ja més dones que nenes, com papallones que emergeixen de la crisàlide.

Però la Bipa no tenia temps per a aquestes coses. Treballava molt, igual que el seu pare, i sempre trobava tasques per dur a terme, coses pràctiques que ajudaven que la vida fos una mica menys incòmoda: cobrir la cara interior de la porta amb una nova capa de pells perquè no entrés el fred per les clivelles; buscar bolets comestibles en les galeries

subterrànies; confeccionar-se sabates que aïllessin els peus adequadament a l'hora de caminar per la neu; assegurar-se que mai no faltés carbó per al foc; tenir cura de la petita parcel·la d'hort subterrani que els corresponia; i, per descomptat, vigilar el bestiar.

Aquella era la tasca que els adults de les Coves li havien assignat en créixer.

No era una feina gaire complicada. Els animals cavernosos, petits i llanuts, que no tenien res a veure amb les vaques i les ovelles dels temps antics, eren estúpids i poques vegades s'allunyaven de les caverne on la Bipa els conduïa cada dia. Aquelles bèsties eren cegues, i només el seu olfacte i el seu instint els indicaven la ubicació dels llits de molsa. Tot el que la Bipa havia de fer era assegurar-se que tinguessin aigua i aliments a la seva disposició, i que no descendissin gaire pels túnels, ja que a les galeries inferiors era més fàcil que el ramat fos atacat per algun depredador de les profunditats.

La majoria de joves de la seva edat trobaven aquella feina monòtona i avorrida; però a la Bipa li agradava. La seguretat de les Coves la feia sentir-se còmoda. Preferia que hi hagués un sostre damunt del seu cap i escalfar-se a l'abric d'un bon foc que no quedar-se a l'aire lliure, a la mercè del fred i de la neu.

I els dies de bon temps encara li agradaven menys. Perquè quan la capa de núvols es feia menys pesada, menys fosca, la llum que es filtrava des de dalt, freda, distant i amb una certa tonalitat blava, li provocava estremiments.

Tampoc no trobava a faltar els nois de la seva edat. Era cert que a vegades la soledat es feia pesada, però tenia

el seu pare, que sempre hi era si el necessitava i, a més a més, cada cop sentia menys interès per les coses que feien les altres noies. S'hi portava bé, amb elles, no les menyspreava ni les evitava. Era, simplement, que no les comprenia.

Per exemple, per més que ho intentés no entenia què podien veure en l'Aer. El nen descarat i camallarg s'havia convertit en un jove de cabells i ulls marrons clars que contrastaven amb els cabells bruns i els ulls foscos de la gent de les Coves. Això, tal vegada feia que la seva figura cridés l'atenció –també era alt i esvelt, a diferència de la resta dels homes de la comunitat, en general més robusts– i que les noies s'hi fixessin només perquè era diferent.

Però aquí s'acabava tot. Perquè l'Aer continuava sent el mateix marrec rebel i independent, que desapareixia i reapareixia on menys t'ho esperaves, concentrat en idees extravagants i projectes impossibles que el feien descuidar les tasques quotidianes, i sovint constituïa un veritable maldecap per a la gent de la comunitat.

Quan les seves amigues sospiraven per l'Aer, la Bipa movia el cap i mirava de fer-los comprendre que cap noia amb dos dits de front no podria ser feliç al costat d'aquell taral·lirot. Elles la miraven, incrèdules, i es preguntaven si la Bipa era una dona de veritat, o potser és que estava cega.

Perquè, la veritat sigui dita, l'Aer tenia un somriure encisador i una mirada múrria a la qual cap noia no s'hi podia resistir. I el que encara el feia més atractiu era el fet que el noi encara no s'hagués fixat en cap noia en concret.

–Et convindria oblidar-lo –li va aconsellar la Bipa, un cop, a una de les seves amigues–. Perquè acabarà marxant, com el seu pare, i tu et quedaràs sola i amargada, com la seva mare. A més a més, sé d'algú que està boig per tu.

Perquè, curiosament, malgrat que la Bipa no protagonitzava mai cap dels flirteigs juvenils que florien a la comunitat, semblava que sempre participava en tots. Potser perquè no els donava importància, o perquè no tenia pèls a la llengua, molts joves, tant nois com noies, la utilitzaven com a confident.

–Deixa't d'històries i digue-li! –s'exasperava ella.

–És que... i si no li agrado?

–Molt bé, doncs li ho dic jo i així no en tindràs cap dubte; deixaràs de perdre el temps i de fer-me'l perdre a mi.

Però mai de la vida va dur un encàrrec a l'Aer de part d'alguna de les noies.

–Crec sincerament que no et convé, i per això no li ho diré –argumentava–. Però si tan convençuda n'estàs, endavant, digues-li tu mateixa.

Llavors mai no preguntava a l'enamorada si s'havia atrevit a declarar-se, i si era així, quin resultat havia obtingut. No li interessava. Tenia coses més importants en què pensar.

L'Aer i ella no havien tingut cap conversa llarga seriosa des de nens, quan van discutir a la llar de la Nuba aquella tarda de tempesta.

Però aquesta situació va canviar un matí que la Bipa conduïa el ramat a través de les galeries orientals, a la recerca de pastures noves. Va descobrir una cova força gran

que tenia un jaç de molsa prou extens per alimentar tot el ramat durant uns quants dies. Va assegurar-se de tenir controlades totes les possibles sortides, va col·locar la làmpada ben amunt i amb els braços als malucs va mirar al seu voltant mentre els caps de bestiar s'arrossegaven al seu entorn. Va descobrir un filet d'aigua que regalimava per la paret, formant un petit rabeig al terra, i va assentir, satisfeta. I aleshores va veure les pintures de la paret.

Al principi va creure que eren simples taques, però després va adonar-se que formaven figures, i que les devia haver dibuixat una mà humana. Va arrufar les celles, va agafar la làmpada i la va alçar per observar-les millor.

Sí, aquells traços representaven persones. Eren senzills, esquemàtics, però s'apreciava el seu significat amb tota claredat.

Semblava una cacera. Les preses eren animals de grans dimensions, comparats amb les figures humanes, i la mà anònima que les havia plasmat en aquella paret havia aprofitat el relleu de la roca per emmotllar-hi els cossos, pintats amb tons vermellorsos i terrosos, colors càlids que van inspirar en la Bipa una inexplicable sensació d'enyorament.

No va preguntar-se quina mena d'animals eren. És cert que totes les criatures que coneixia, la majoria éssers cavernaris, eren molt diferents dels animals representats a la paret. Però també donava per fet que els túnels s'enfonsaven molt profundament a la terra i que ningú no sabia què s'hi podia ocultar, allà al fons. I ja que ella no pensava baixar-hi per descobrir-ho, i dubtava molt que les criatures de les profunditats es molestessin a pujar a

la superfície, tampoc no tenia el més petit interès per investigar més.

Però sí que li va cridar l'atenció un cercle vermell que penjava damunt els caps de les figures. Per alguna raó li va recordar el foc de la seva llar, i això la va reconfortar, tot i que no va deixar de preguntar-se què devia representar i per què apareixia en el dibuix suspès enlaira.

De cop la va sobresaltar un soroll darrere seu i va girar-se, amb el cor bategant-li amb força. Hi havia una llum que s'acostava, procedent dels passadissos, i se sentia un soroll estrident, com si arrossegessin un pes pesat per terra. Va alçar la làmpada i exclamà:

—Qui hi ha?

No va obtenir cap resposta, però va sentir la respiració afeixugada de la persona que s'acostava. Inquieta, la jove va esperar fins que el visitant va entrar a la cova.